

تفسیر نقاشی های فرافکن

(رویکرد روانشناسی خود)

مؤلف : مارین ایبوهیتز

مترجم : دکتر رضا احمدي

سرشناسه	لیبویویتز، ماروین
	Leibowitz, Marvin
عنوان و نام پدیدآور	تفسیر نقاشی‌های فرافکن (رویکرد روانشناسی خود)/ مولف ماروین لیبویویتز؛ مترجم رضا احمدی.
مشخصات نشر	شهرکرد: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۳۳۴ ص.: مصور (بخشی رنگی).
شابک	978-964-223-603-9
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	عنوان اصلی: Interpreting projective drawings : a self psychological approach, c1999.
یادداشت	چاپ قبلی: کتاب ارجمند، ۱۳۹۳.
یادداشت	واژه‌نامه.
موضوع	فرافکنی (روانشناسی)
شناسه افزوده	احمدی، رضا، ۱۳۵۵ - مترجم
شناسه افزوده	دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد
رده بندی کنگره	۳۹۴ ۳۴۷۹ و BF۱۷۵/۷
رده بندی دیویی	۶۸۲۸۴
شماره کتابشناسی ملی	۴۰۵۳۳۶۸

تفسیر نقاشی‌های فرافکن (رویکرد روانشناسی خود)

عنوان:

ماروین لیبویویتز

تالیف:

رضا احمدی

مترجم:

۱۳۹۴

چاپ اول:

جلد ۲۰۰۰

تیراژ:

ریال ۱۳۰۰۰۰

قیمت:

۹۷۸-۹۶۴-۲۲۳-۶۰۳-۹

شابک:

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد

ناشر:

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی

آدرس: چهارمحال و بختیاری، شهرکرد، رحمتیه، صندوق پستی ۱۶۶ تلفکس ۳۳۶۱۰۶۰-۳۸۱

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول:	
□ مقدمه	15
فصل دوم:	
□ استفاده از نقاشی های فرافکن در عمل: تحلیل اثر سرسبزینی	25
فصل سوم:	
□ استفاده از نقاشی های فرافکن در عمل: تحلیل ساختاری: داس کال	42
فصل چهارم:	
□ تحلیل ساختاری خانه	51
فصل پنجم:	
□ تحلیل ساختاری درخت	70
فصل ششم:	
□ تحلیل ساختاری انسان(مرد و زن	86
فصل هفتم:	
□ تحلیل ساختاری حیوانات	137
فصل هشتم:	

□ دونیمگی عمودی به گونه ای که در نقاشی های فرافکن دیده می شود..... 154

فصل نهم:

□ یک تحلیل ساختاری و امپرسیونیستی کامل 160

□ پیوست ها 187

□ نقاشی های رنگی

□ پیوست الف (دستورالعملهای آزمونگر، خوداجرایی، سوالات)

□ پیوست ب (لیست صفات خانه، درخت، انسان، حیوانات)

www.ketab.ir

پیشگفتار مؤلف:

نقاشی های فرافکن از قبیل آزمون انسان - درخت - خانه (H.T.P)، نقاشی یک فرد (D.A.P)، نقاشی تصویر آدمک (H.F.D) یا نقاشی های خانوادگی پویا (K.F.D) همگی منابع تشخیص و روشهای ارزشیابی بوده و به عنوان روش اندازه گیری تغییرات متأثر از روند رواندرمانی به کار می روند، گرچه از نظر پایایی و روایی مدارک ضد و نقیضی در مورد آنها وجود دارد. پس چرا اغلب مورد استفاده قرار می گیرند؟ در پاسخ به این سوال باید گفت که این گونه نقاشی ها باعث ارتقاء تجربه کم آزمونگر می شود. مثلاً خانه بدون راهرو، در کوچک، تعداد کم پنجره ها، یا پنجره های کرکره دار و فقدان دودکش بخاری برانگیزنده احساس کناره گیری است که نمی توان آن را انکار کرد.

مجموعه نقاشی های این کتاب دانشجویان روانشناسی بالینی را وارد دنیای ذهنی بیمارانی می کند که از طریق کلام آنان آشنایی تشخیص نیست.

این دنیای ذهنی ممکن است در واژه هایی مانند «ساختار خود» و «خود در دنیا» که می توانند مورد توجه درمان گر قرار گرفته و جوداً با سنجش پیشرفته، رگرسیون و فرمولهای جدید بکار رفته و شناخته شوند.

این کار در جهت ارائه جزئیات و قدم تکنیکی مبتنی بر نظریه تشریح کننده ویژگی های شخصیتی به شمار می رود. این کتاب یک روش استفاده مطلوب برای یادگیری شیوه ها یا به کارگیری روانشناسی بالینی در عمل، برای ارزیابی بیمار، دانش جویان پیشنهاد می کند که آنها را در به کارگیری یک رویکرد همدلانه به منظور توصیف اولیه نظامات کند و سپس تحلیل ساختاری جامع (یک نیمرخ روانی خصیصه به خصیصه) به همراه توضیحات مربوط به این می نماید.

با وجودیکه اهمیت رنگ آمیزی نقاشی ها به اندازه کافی در کتاب ترمیم داده نشده است، ولی در این کتاب نه تنها به تشخیص ابعاد پیچیده شخصیت بلکه به توضیح ویژگی های مثبت یا مطلوب یک انسان نیز می پردازد.

روانشناسی خود یک زیربنای اساسی روانکاوانه دارد که توسط هاینز کوهات ابداع و در این کتاب مطرح شده است. وی بر ساختار خود و اهمیت تجربه خود^۳ در ارتباط مستقیم با جهت گیری اساسی برای تمام آزمونهای فرافکن - ارائه خصایص شخصیتی خود، صفات و پویایی های معنادار زندگی فردی در تصورات یا خلاقیتهای فردی (نقاشی ها یا آزمونهای فرافکن) - تأکید می کند.

1. self structures

2. self-in-the-world

3. Self experience

بعلاوه کوهات بر فرآیند غرق شدن در همدلی دنیایی تجربه ذهنی بیمار که در محصولات هنری وی پدیدار می شود تأکید می کند. همان طور که هامر⁴ (1958) بیان نمود، استفاده از مطالعات موردی⁵ و تحلیل نقاشی های فرافکن⁶، قبل و بعد از درمان از جمله ابزارهای مهمی در ایجاد پایایی و روایی آنها محسوب می شود. تحقیقی که اخیراً به وسیله رایینز⁷ و همکاران (1991)، صورت پذیرفته است بهبود معناداری را در نقاشی های تصویر انسان که توسط نوجوانان دچار اختلال شدید طی دوره های فشرده درمان و استری ترسیم شده بود، نشان داد. کار اخیر مثال های بیشتری از خود آزمودنی به عنوان بهترین کنترل کننده خود در زمینه های مختلف روانی ارائه می دهد. هر نقاشی به صورت مجزا (خانه، درخت، انسان، پیران)، به نحوی یک حالت یکپارچه روانی (هرده نقاشی سیاه و سفید و رنگی) را از ابتدای درمان تا آخر آن به مدت یکسال یا بیشتر به ما نشان می دهد.

در مواقع فقدان یک اثر، اثبات تجربی یا آماری برای تفسیر نقاشی های فرافکن به منظور ورود به دنیای ذهنی نقاشی جهت کشف احساس او راجع به اینکه وی در مورد خویش به ما چه می گوید، روشی جدیدی بکار برده این و به ترتیب راه تفسیر نقاشی ها عموماً به صورتی معنادار طبق آخرین دانش ما در این کتاب ارائه گردیده است.

4. Hammer

5. case studies

6. projective drawings (PDs)

7. Robins

یادداشت

هدف این کتاب ارائه بک راهنمای جامع برای روانشناسان بالینی است تا به این وسیله نقاشی های فرافکن را برای روشن ساختن فرآیندهای درمانی با آشکار سازی تغییرات ساختار خود و ارتباط با موضوع خود به کار برند. من امیدوارم که توضیحات کتاب و موارد ارائه شده در آن مشوق ایشان برای به کار گیری اصول روانشناسی خود به منظور تفسیر نقاشی های فرافکن و استفاده از آنها در روان درمانی باشد.

ماروین لیوویتز

www.ketab.ir

پیشگفتار مترجم:

بی شک حوزه روانشناسی بالینی کتب متعددی از زبانهای مختلف به فارسی برگردانده شده که خود نیاز به روانشناسی بالینی در ایران را به این متون می رساند، اما در حیطه تفسیر نقاشی ها مطالب اندکی بیان شده در کتابی که مبدی مطرح شده است و هر کتابی که حرف از تفسیر نقاشی به میان آورده بیشترین تأکید خود را روی نقاشی کودکان تا حدود 12 سالگی داشته است.

این کتاب با نگاهی جدید به موضوع روانشناسی بالینی و تشخیص اختلالات روانی از دیدگاه روانشناسی خود³³ که در زمره مضامین روانشناسی تحلیل گری خود قرار می گیرد از نقاشی های فرافکن برای تفسیر حالات درون روانی افراد بیمه روانشناختی و استعدادهای سالم از دو دیدگاه تحلیلی استفاده نموده است که جای خود را بین کتب روان درمانی به طرز خاص پیدا کرده است، ضمن اینکه نقاشی های مورد بحث کتاب حاضر محدودیت سنی و جنسیتی ندارد و دو دیدگاه مورد تحلیل را در نظر می گیرد که عبارتند از:

1- تحلیل ساختاری: یعنی تفسیر جزئیات تشکیل دهنده ساختار خود³⁴ در نظریه هاینز کاهوت³⁵ از طریق تحلیل جزئیات ظریف نقاشی مانند کیفیت خط کشیدن، نحوه ترسیم قسمتها و اعضای مختلف بدن که هر کدام نماد ویژگی های خاص شخصیت است.

2- تحلیل امپرسونیستی: یعنی تفسیر نقاشی با یک دیدگاه کل نگری³⁶ که تمام نقاشی را به لحاظ معنای نمادین خاصی که در برقراری ارتباط با ساختار کلی شخصیت از نظر کاهوت انتقال می دهد مانند نوع حیوان یا رنگ خاص یا جایگاه نقاشی در صفحه و....

به همین منظور لازم است برخی مفاهیم کلیدی این کتاب در این بخش از کتاب که برای خواننده احتمالاً بیشترین سئوالات را ایجاد می کند آورده شود، اما قبل از آن بایستی مختصری از زندگی علمی کاهوت بررسی شود.

33. self Psychology

34. self Structure

35. Heinz Kohut

36. holistic view

هاینز کاهوت یک روان تحلیل گر اهل وین³⁷ است که آموزش سنتی روانکاوی فرویدی دیده بود و در دهه 1970 از نظریه قرن نوزدهم فروید به جهت اتخاذ چشم اندازی کلی نگر در زمینه رشد و تحول شخصیت انسان فاصله گرفت. نظریه وی بر مبنای پدیدار شناسی تحول یافته و بنابراین شبیه مفاهیم «personhood» و «conditioned regard» کارل راجرز³⁸ است.

کوهات معتقد است که هر فردی به طور طبیعی به هم پیوستگی یا ساختار خود را در کودکی و اوایل نوجوانی از طریق تعامل با محیط اطراف خود که موضوع خودهای³⁹ آن فرد هستند، یعنی افرادی هستند که کودک آنها را به عنوان بخشی از خودش تجربه می کند، توسعه می دهند. بنابراین طبق نظریه کوهات شد شخصیت به صورت حلقه های زنجیر و پشت سر هم بازخورد فعالیت در نظر گرفته می شود. وی این نظریه را از کارهای بالینی خود با بیماران دارای اختلال شخصیت مرزی و سایر اختلالات شخصیت بدست آورده است. روانشناسی خود هاینز کوهات در ارتباط با حالت درون روانی به معنای تجربه هیجانی و سایر سرهای درونی شخصیت که از حس خود طی دوران نوزادی و کودکی شکل گرفته است، می باشد. این نوع حس خود محصول تعاملات شخص با ساختارهای هیجانی و درون روانی افراد مهم دیگر است که کوهات آنها را موضوع خود می نامد. یعنی این واژه برای کسانی به کار می رود که کودک در مسیر رشد و تحول خود به آنها بر می خورد و به عنوان «خود» تجربه می کند. پس بنابراین موضوع خود عبارت از آن شخص، چیز، فعالیت، نماد و غیره یا جنبه ای از آنها که شخص آن را به عنوان بخشی از خود تجربه می کند و این مفهوم به صورت فنی یک ساختار روانی است که در درون ذهن یک فرد وجود دارد و برگزیده طور کامل یا صحیح نمایانگر یک شخص واقعی خارج از ذهن او نیست. این واژه برای تدریس شدن دیگری در نظر فرد از دیدگاه تجربی بکار می رود.

اما کاهوت از موضوع خود مطرح شده برای هر کسی بنا بر 3 نوع تجربه تشکیل دهنده آن یاد می کند که در زیر به ترتیب آورده شده است.

— اولین تجربه از موضوع خود، آئینه واری⁴⁰ یا تمرکز بر اولین مراقبت کننده از کودک که معمولاً جدایی از کسانی که در رشد عزت نفس⁴¹ و قدرت شادی آفرین شخص سهیم هستند، مادر است.

37. vienn

38. Carl.R.Rogers

39. self objects

40 mirroring

41. self Esteem

- دومین تجربه، به هم پیوستگی⁴² کودک است که به معنای توانایی تسکین دادن خود و ظرفیت بخشی آرمانها از طریق تجربه همزمان آنها با عظمت و آرامش دریافت شده از یک موضوع خود آرمانی شده که غالباً پدر اما در نقشی متفاوت از مادر است یا می تواند پدر یا مادر بزرگ یا کسی دیگر هم باشد. در نظریه جدایی - تفرد⁴³ ماهر⁴⁴ می توان این افراد را در ارتباط با کنترل اضطرابهای ناشی از جدایی و تفرد ببینید.

- سومین تجربه عبارت است از حس دلخوشی ناشی از تعلق و تداوم آن در مکان، فضا و زمان از طریق موضوع خودهای دوگانه یعنی هم بزرگسالان و هم همسالان که از بازی های موازی⁴⁵ بدست می آید. این امر مانند آئینه واری است، یعنی همانند آن با احساس ما از بی نظیر بودن همراه است. دوگانگی را ارتباط با احساس ما از دوست داشتن است؛ یعنی دقیقاً مثل آنچه در کارت تبریک تولد می توان دید.

در نظریه کاهوت به هم پیوستگی منظمی که از تجربه موضوع خودهای مطلوب بدست آمده به شخص اجازه شرکت در مرحله جدایی آرمانها و آرزوها، تأیید یا پرورش خود، و پیدا کردن موضوع خودهای مناسب و واقعی برای سرد را می دهد. اما در نظریه کاهوت بخشی وجود دارد که با نظریه روابط شی، ماهر متفاوت است و آن اینکه مرکز است شخص نیازها را از دست نداده یا و اگذار نکند، اما در صدد پیدا کردن راه بدست آوردن این ساختارها در سن مناسبی باشد.

ممکن است یکی از سه نوع تجربه موضوع خود به در بالا به آنها اشاره شده است دچار نقص شود با این حال باز هم شخص می تواند در بزرگسالی از عملکرد در سبب بخشی برخوردار باشد به شرط اینکه به دسته بندی نقاط قوت رفتارهای خود پردازد.

مفهوم دیگر که لازم به توضیح است آئینه واری است که یک است، ساختاری که الگوی تمام رفتارهای هم شکل و همانند از نظر شخص است. وقتی کودک از خود آینه ای شود به معنای این است که خود را در آئینه های مذکور تشخیص داده است (کاهوت 1984)

کتاب حاضر ترجمه کامل کتاب Interpreting Projective Drawing ماروین بیرویتز⁴⁶ است که چاپ اول آن در سال 1999 به فروش رفت. جادارد پس از حمد و سپاس خدای تعالی، که اول مرتبت را در تمام مراتب هستی دارد، به لحاظ توفیق ترجمه آن و از اساتید محترم خود در دانشگاه علامه طباطبائی خصوصاً جناب آقای دکتر طباطبائی راد که بر ویراست کل مجموعه همت گذارده و نیز مرحوم دکتر حسین آزاد به پاس راهنمایی ها و تشویق های ارزنده شان کمال تقدیر و تشکر را داشته

42. cohesion

43. separation individuation

44. Mahler

45. separation individuation

46. Parallel Play

باشم. سپس از خانم‌ها نوروزیان و عبدی و آقای فضل‌ی به جهت بازخوانی و پیشنهادات ارزنده در جهت رفع نقایص آن سپاس گزارم. در پایان، از تمامی دانشجویان عزیزی که با پیشنهادات خود باعث هر چه کاملتر شدن این مجموعه شدند تشکر می‌کنم و توفیق روز افزون تمامی ایشان را از خداوند منان در تمامی مراحل زندگی علمی و عملی خواستارم.

رضا احمدی، تیرماه 1393

یادداشت

هدف از کتاب ارائه یک راهنمای جامع برای روانشناسان بالینی است تا به این وسیله نقاشی‌های فرافکن را برای روشن ساختن فرآیندهای درمانی با آشکار سازی تغییرات ساختار خود و ارتباط با موضوع خود به کار برند. من امیدوارم که توضیحات کتاب و موارد ارائه شده در آن مشوق ایشان برای به کار گیری اصول روانشناسی خود به منظور تفسیر نقاشی‌های فرافکن و استفاده از آنها در روان درمانی باشد.

مارتین لیوویتز